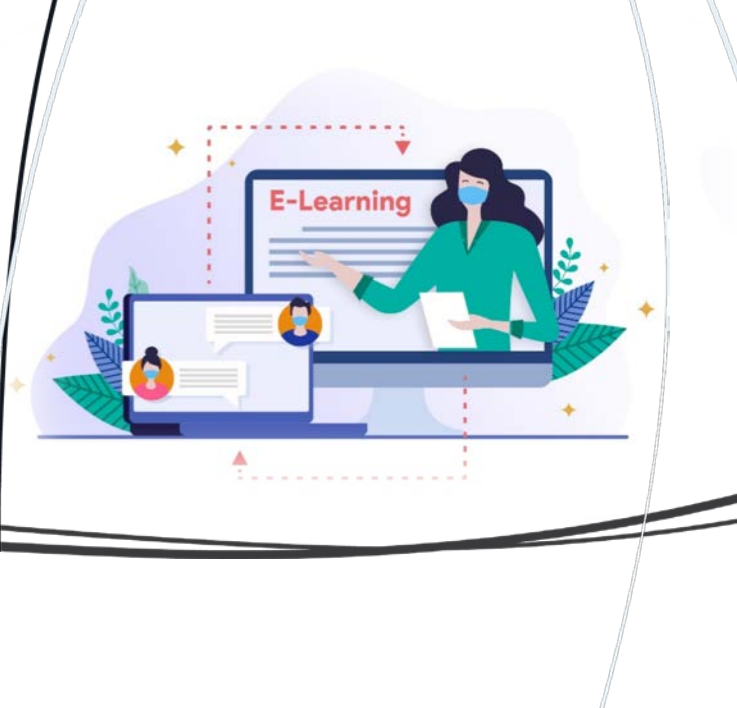

สรุปบทเรียนจากการพัฒนาความรู้ ด้วยระบบการฝึกอบรม
ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Training)

หลักสูตร

ความรู้พื้นฐานด้านแผนที่เพื่อการพัฒนาที่ดิน

โดย อุบลลักษณ์ เทียมทัต

บทที่ ๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแผนที่

๑.๑ ประเภทของแผนที่ แบ่งเป็น ๓ ประเภท

๑) แผนที่แบ่งประเภทตามมาตราส่วน

- แผนที่มาตราส่วนเล็ก คือ แผนที่มาตราส่วน ๑ : ๑,๐๐๐,๐๐๐ ได้แก่แผนที่โลก แผนที่ภาคพื้นทวีป แผนที่แสดงอาณาเขตประเทศ แผนที่เส้นทางคมนาคม
- แผนที่มาตราส่วนกลาง คือ แผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒๕๐,๐๐๐ ถึง ๑ : ๑,๐๐๐,๐๐๐ ได้แก่แผนที่ยุทธการร่วมทางทหาร มาตราส่วน ๑ : ๒๕๐,๐๐๐แผนที่สภาพการใช้ที่ดินจังหวัดกรุงเทพมหานคร มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐,๐๐๐
- แผนที่มาตราส่วนใหญ่ คือ แผนที่มาตราส่วนใหญ่กว่า ๑ : ๒๕๐,๐๐๐ ได้แก่แผนที่ภูมิประเทศ ๑ : ๕๐,๐๐๐ภาพถ่ายออร์โธรี ๑ : ๒๕,๐๐๐แผนที่ผังแปลงที่ดิน ๑ : ๔,๐๐๐

๒) แผนที่ แบ่งประเภทตามการใช้งาน ได้แก่

- แผนที่ฐาน (Basemap) เช่น แผนที่กรมแผนที่ทหาร
- แผนที่เฉพาะเรื่อง (Thematic Map) ผลิตขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น แผนที่ดิน แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๓) แผนที่แบ่งประเภทตามรายละเอียดที่แสดงบนแผนที่

- แผนที่ลายเส้น (Line map) เช่น แผนที่ภูมิประเทศ แผนที่การคมนาคม
- แผนที่ภาพถ่าย (Photo map) เช่น แผนที่ภาพถ่ายออร์โธรี แผนที่ Google map
- แผนที่แบบผสม (Znnotated map) เช่น แผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีและเส้นแนวเขตป่าไม้ถาวร

๑.๒ องค์ประกอบของแผนที่

๑) องค์ประกอบภายในระวางแผนที่

- แสดงลักษณะของพื้นผิวโลกหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ภายในเส้นขอบระวางแผนที่ เช่น แสดงสัญลักษณ์แผนที่ เช่น จุดลายเส้น รูปภาพ รูปร่างแบบต่าง ๆ แสดงสี จำแนกประเภทเนื้อหาชื่อภูมิศาสตร์หรือนามศัพท์ เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด
- พิกัดแผนที่แสดงไว้ในรูปแบบของเส้นกริด/จัดตัดของเส้นกริดและตัวเลขกำกับเส้นกริด
- ค่าความสูงของพื้นที่ แสดงไว้ในรูปแบบของตัวเลข ลายเส้น เหนือ

๒) องค์ประกอบภายนอกระวางแผนที่

รายละเอียดหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่แสดงไว้นอกเส้นขอบระวางแผนที่ทั้ง ๔ ด้าน แสดงรายละเอียด และคำอธิบายต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้แผนที่รับรู้และเข้าใจสามารถใช้แผนที่เข้าใจอย่างถูกต้อง เช่น ชื่อชุดแผนที่ ชื่อแผ่นระวาง หมายเลขการจัดพิมพ์ หมายเลขระวาง หมายเลขประจำชุด สารบัญระวางติดต่อ สารบัญแนวแบ่งเขต การปกครอง มาตราส่วน คำอธิบายสัญลักษณ์แผนที่ ระบบพิกัดและพื้นที่หลักฐานแผนที่ คำแนะนำการอ่านพิกัด คำแนะนำการใช้ทิศเหนือ คำแนะนำเกี่ยวกับความลาดชันและระดับความสูงของพื้นที่

๓) องค์ประกอบระวางแผนที่ ระวางแผนที่ที่มีรูปแบบ ๔ เหลี่ยมที่มีขนาด ตั้งแต่ A๔ จนถึง A๐ โดยวัสดุที่นำมาใช้พิมพ์แผนที่ ใช้กระดาษที่มีความคงทน ไม่ยืด ไม่หด ไม่ยับง่าย ปัจจุบันใช้ระวางแผนที่ในรูปแบบเอกสารพร้อมพิมพ์ หรือ PDF File และ ไฟล์ภาพแผนที่ สำหรับของระวางแผนที่ ใช้เส้นเหลือง ได้แก่ พิกัดเหนือ พิกัดตะวันออก ค่าพิกัดภูมิศาสตร์ ลัดตึกจุด ลองตึกจุด

บทที่ ๒ แผนที่และข้อมูลทางแผนที่ของกรมแผนที่ดิน

๒.๑ แผนที่และข้อมูลทางแผนที่ของกรมแผนที่ดิน

แผนที่และข้อมูลทางแผนที่ที่เป็นผลผลิตจากโครงการจัดทำแผนที่เพื่อบริหารทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ภาพถ่ายออร์โธรีซิเชิงเลข มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ และ ๑ : ๒๕,๐๐๐

เป็นข้อมูลที่ใช้ในการกิจของกรมแผนที่ดิน ในด้านการทำแผนที่ฐาน เพื่อการจัดทำชั้นข้อมูลกลุ่มชุดดิน การใช้ที่ดินรายจังหวัด และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กรมแผนที่ดินให้บริการข้อมูลแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีซิเชิงเลข ครอบคลุมเกือบทั่วประเทศ ยกเว้น บริเวณ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสงขลา บริเวณแนวเขตชายแดนไทย-ลาว ภาพถ่ายออร์โธรีซิเชิงเลข ประกอบไปด้วย

๒ มาตราส่วน คือ มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ และ ๑ : ๒๕,๐๐๐ มีระบบพิกัด UTM หรือหลักฐาน WGS๘๔ โดยเป็นแผนที่ภาพถ่ายที่แสดงรายละเอียดของพื้นที่ที่ได้จากการบินถ่ายภาพทางอากาศ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๖ ภาพถ่ายออร์โธรีซิเชิงเลข มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ จะให้หมายเลขระวางตามรูปแบบและวิธีการกำหนดหมายเลขระวางเช่นเดียวกับ กรมที่ดิน เช่น ๕๒๓๗๔๒๐๗๘ มีขนาดระวาง ๕๐ x ๕๐ ตร.กม. ครอบคลุมพื้นที่ ๒ x ๒ ตร.กม. ภาพถ่ายออร์โธรีซิเชิงเลข มาตราส่วน ๑ : ๒๕,๐๐๐ ได้กำหนดชื่อและหมายเลขระวางแผนที่ ให้สอดคล้องกับ การกำหนดหมายเลขระวางแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ชุด L๗๐๑๘ ของกรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการกองทัพ

ไทย เช่น ๕๒๓๗๓ ซึ่งหากเป็น ภาพถ่ายออร์โธรีซีเชิงเลข มาตรฐาน ๑ : ๒๕,๐๐๐ ประกอบไปด้วย ๔ ระวัง คือ ๕๒๓๗๓ NE ๕๒๓๗๓ NW ๕๒๓๗๓ SE ๕๒๓๗๓ SW โดยแต่ละระวางมีขนาด ๗.๕x ๗.๕ ลิปดา ครอบคลุมพื้นที่ ขนาด ๑๓.๗๕ x ๑๓.๗๕ ตร.กม. โดยทั้ง ๒ มาตรฐานจัดเก็บไฟล์ในรูปแบบ raster นามสกุล .tiff และให้บริการข้อมูล ที่ความละเอียดของจุดภาพ ๑ เมตร

๒. แบบจำลองระดับสูงเชิงเลข (DIGITAL ELEVATION MODEL : DEM) มาตรฐาน ๑ : ๔,๐๐๐ ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์พื้นผิวภูมิประเทศลาดชัน ความลาดเทของพื้นที่ ทิศทางการ ไหลของน้ำ และใช้ในระบบการปรับแก้ความคลาดเคลื่อนของตำแหน่งในการผลิตภาพถ่ายออร์โธรีซี DEM เป็นข้อมูล ที่ ได้จากการรังวัดความสูงหรือจุดระดับความสูง ที่เป็นตัวแทนของภูมิประเทศ มีการจัดเก็บข้อมูลและการประมวลผล และการนำเสนอแบบจำลองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสร้างแบบจำลองสามมิติ หรือแบบจำลองสามมิติเสมือนจริง โดยเป็นข้อมูลความสูงของภูมิประเทศที่ได้จากการรังวัด ทางโปรแกรม เมทรี จากข้อมูลภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๖ DEM กำหนดหมายเลขระวางเช่นเดียวกับ ภาพถ่ายออร์โธรีซี ๑ : ๔,๐๐๐ มีขนาดระวาง ๒x๒ ตร.กม. จัดเก็บไฟล์ในรูปแบบของ ราสเตอร์ นามสกุล .IMG

๓. เส้นชั้นความสูงเชิงเลข (CONTOUR) มาตรฐาน ๑ : ๔,๐๐๐ เป็นข้อมูลที่แสดงลักษณะความสูงต่ำของพื้นที่ ใช้ในการศึกษาลักษณะภูมิประเทศ และใช้ เป็นข้อมูลในการแสดงลักษณะความสูงของภูมิประเทศ วิเคราะห์ความลาดชัน ความลาดเทของพื้นที่ ทิศทางการไหล ของน้ำ เป็นต้น มีช่วงระยะห่างระหว่างเส้นชั้นความสูงในพื้นที่ราบน้อยกว่า หรือเท่ากับ ๓๕ % มีระยะห่างของเส้นชั้น ความสูงเท่ากับ ๒ เมตร และพื้นที่สูงชันมากกว่า ๓๕ % ระยะห่างของเส้นชั้นความสูงเท่ากับ ๕ หรือ ๑ เมตร มีขนาด ระวาง ๒ x ๒ ตร.กม. จัดเก็บในรูปแบบของ vector file นามสกุล .SSP หรือเรียกว่า Shapefile

๔. หมดหลักฐานภาคพื้นดิน (GROUND CONTROL POINT) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้ในการรังวัดขยายจุดบังคับภาพเพื่อการจัดทำภาพถ่ายออร์โธรีซีให้มีความถูกต้อง ในเกณฑ์ ของงานที่ดินรายแปลง และใช้เป็นหมดหลักฐานทางแผนที่สำหรับงานสำรวจรังวัดภาคพื้นดิน มีลักษณะเป็นคอนกรีต เสริมเหล็กขนาด ๐.๕ x ๐.๕ x ๑ เมตร หัวหมดเป็นแสดนเลสสตีล ขนาด ๖ ซม. หมดหลักฐานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่ หน่วยงานภาครัฐ ที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ หมดแต่ละหมดจะอยู่ห่างกันประมาณ ๑๐ ถึง ๒๐ กม. กระจายอยู่ทั่วประเทศ มีจำนวน ๒,๘๑๐ หมด เกณฑ์ความถูกต้อง พิกัดหมดหลักฐานภาคพื้นดิน ในทางดิ่ง มีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน ๕ ซม. ปัจจุบันหมดหลักฐานดังกล่าวในบางพื้นที่อาจชำรุดสูญหาย หรือถูกทำลาย ใช้งาน ไม่ได้แล้วในหลายแห่ง

แผนที่ที่เป็นผลผลิตของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกรม ได้จัดทำขึ้น

จำนวน ๘ เรื่อง ดังนี้

๑) แผนที่แสดงความลาดชันของพื้นที่แสดงความลาดชันของพื้นที่ เป็นข้อมูล พื้นฐานแสดงความลาดชันของพื้นที่สำหรับให้หน่วยงานในกรมพัฒนาที่ดิน นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนงาน โครงการ การดำเนินงาน หรือการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ในด้านการพัฒนาที่ดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การสำรวจดิน

แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล และการจัดการเขตพัฒนาที่ดิน ระดับลุ่มน้ำ เป็นต้น โดยแบ่งความลาดชันของพื้นที่ออกเป็น ๗ ระดับ ขอบรับบริการได้ที่ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่

๒) ข้อมูลพื้นฐานกลางสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน ขอบรับบริการได้ที่ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่

๓) แผนที่สำมะโนที่ดิน เป็นผลผลิตจากการจัดทำสำมะโนที่ดินเพื่อการพัฒนาที่ดิน ขอบรับบริการได้ที่ สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่

๔) แผนที่ป่าไม้ถาวร และแผนที่การจำแนกประเภทที่ดิน เป็นเขตพื้นที่ป่าไม้ที่มีการสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน และคณะรัฐมนตรีมีมติให้เก็บรักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร ข้อมูลแนวเขตป่าไม้ถาวร เป็นข้อมูลอยู่รูปแบบของ เซฟไฟล์ ขอบรับบริการได้ที่ กลุ่มจำแนกประเภทที่ดิน สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่

๕) แผนที่การจำแนกประเภทที่ดิน มาตรฐานส่วน ๑ : ๕,๐๐๐ คือพื้นที่ที่มีการสำรวจหรือพิจารณาแบ่งพื้นที่ ที่ดินออกเป็น ๒ ประเภท ตามหลักเกณฑ์การจำแนกประเภทที่ดิน ได้แก่ พื้นที่รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร และพื้นที่จัดสรรเพื่อการเกษตรกรรมหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น แผนที่การจำแนกประเภทที่ดิน ใช้ประกอบการพิจารณาแนวเขตป่าไม้ถาวร ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ และตาม พรบ พัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๕๑ ขอบรับบริการได้ที่ กลุ่มจำแนกประเภทที่ดิน สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่

๖) แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน มาตรฐานส่วน ๑ : ๒๕,๐๐๐

๗) แผนที่แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

๘) แผนที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร เช่น

แผนที่พื้นที่ภัยแล้งซ้ำซาก

แผนที่พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก

แผนที่การชะล้างพังทลายของดิน

แผนที่เสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม

๒.๒ แผนที่และข้อมูลทางแผนที่ของหน่วยงานภายนอก ซึ่งเป็นเขตที่ดินของรัฐ ที่กรมพัฒนาที่ดิน ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูล และนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนงาน โครงการ การดำเนินงาน การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น การอนุรักษ์ดินและน้ำ แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

๑. แผนที่ภูมิประเทศมาตรฐานส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ (กรมแผนที่ทหาร)

๒. ข้อมูลของเขตการปกครอง (กรมการปกครอง)

๓. ข้อมูลแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ (กรมป่าไม้)

๔. ข้อมูลแนวเขตป่าอนุรักษ์ (กรมอุทยานแห่งชาติ)

๕. ข้อมูลแนวเขตป่าชายเลน (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง)

๖. ข้อมูลแนวเขต สปก. (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)

๗. ข้อมูลที่สาธารณะประโยชน์ (กรมที่ดิน)

๘. ข้อมูลที่ราชพัสดุ (กรมธนารักษ์)

๙. ข้อมูลนิคมสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์)
๑๐. ข้อมูลนิคมสร้างตนเอง (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ)
๑๑. ข้อมูลเขตชลประทาน (กรมชลประทาน)
๑๒. ข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ)
๑๓. แผนที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

บทที่ ๓ การใช้ประโยชน์จากแผนที่ด้านการพัฒนาที่ดิน

รูปแบบและแนวทางการใช้ประโยชน์จากแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมพัฒนาที่ดิน ๖ ด้าน ได้แก่

๑. การวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

เป็นวิเคราะห์จำแนกประเภทการใช้ที่ดินเพื่อปรับปรุงและสร้างฐานข้อมูลการใช้ที่ดินให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการใช้ที่ดินในช่วงเวลาปัจจุบัน โดยประยุกต์ใช้สารสนเทศภูมิศาสตร์ ในการดำเนินงาน

๒. การจำแนกประเภทที่ดินและการถือครองที่ดิน

ตามภารกิจของกรมพัฒนาที่ดิน การจำแนกประเภทที่ดิน คือการสำรวจและจำแนกพื้นที่ป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี ออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ พื้นที่รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร เพื่อดำเนินการสงวนเป็นป่าสงวนแห่งชาติ หรืออุทยานแห่งชาติ และพื้นที่จำแนกออกจากป่าไม้ เพื่อเป็นที่จัดสรรเพื่อการเกษตรกรรมที่ทำกินของราษฎร หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น

๓. การจัดการทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานหลักในด้านการจัดการทรัพยากรดินของประเทศ มีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ด้านการสำรวจ วิเคราะห์ จำแนกดินและจัดทำฐานข้อมูลดินและแผนที่ดินของประเทศไทย ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพของทรัพยากรดินในปัจจุบัน โดยใช้แผนที่และข้อมูลทางแผนที่ที่สำคัญในการวิเคราะห์และจำแนกดิน เป็นแผนที่ฐาน (Base Map) แผนที่ภูมิประเทศ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ภาพถ่ายออร์โธรี ๑ : ๔,๐๐๐ ภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง ใช้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่โดยทั่วไป จัดทำเส้นขอบเขตดินต้นร่าง และกำหนดหน่วยแผนที่ดินเบื้องต้น แสดงฐานข้อมูล “ดิน” และ “แผนที่ดิน” แบบจำลองระดับสูงเชิงเลข (DIGITAL ELEVATION MODEL : DEM) เป็นข้อมูลความสูงภูมิประเทศ

๔. การวางแผนการใช้ที่ดิน เป็นภารกิจที่สำคัญของกรมพัฒนาที่ดิน ภายใต้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๒ (๑) ได้กำหนดให้มี “การวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ดังนั้นเพื่อให้การขับเคลื่อนภารกิจเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม กรมพัฒนาที่ดิน ได้นำแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ มาใช้เพื่อการวางแผนการใช้ที่ดิน ดังนี้ แผนที่ฐาน แผนที่ภูมิประเทศ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ภาพถ่ายออร์โธรี ๑ : ๔,๐๐๐ ภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง พิจารณา

ร่วมกับข้อมูลทางแผนที่ ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สภาพการใช้ที่ดิน เขตการปกครอง เขตที่ดินของรัฐ พื้นที่เสี่ยงภัย ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ข้อมูลทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ โดยนำมาวิเคราะห์ และประมวลผลร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์หาความเหมาะสมทางกายภาพของพื้นที่ และวิเคราะห์สถานภาพปัจจุบัน ของ ทรัพยากรดิน ตลอดจน การวิเคราะห์และประเมินผลกระทบ ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน และแนวโน้มการ ใช้ที่ดินในอนาคต

๕. การอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นอีกหนึ่งภารกิจที่สำคัญ ของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งต้องใช้แผนที่ และข้อมูลทางแผนที่ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ การใช้ประโยชน์จาก แผนที่และ ข้อมูลทางแผนที่ ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่และแผนที่เฉพาะเรื่อง เพื่อ ประกอบการพิจารณา คัดเลือกพื้นที่ การศึกษาความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ และสำรวจและออกแบบงาน จัดระบบ การอนุรักษ์ดินและน้ำ

๖. การพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร การพัฒนาที่ดินในด้านนี้ กรมพัฒนาที่ดิน มีภารกิจ การดำเนินโครงการแหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน หรือเรียกว่า บ่อจั่ว ซึ่งเป็นสระน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลูก บาศตรเมตร วัตถุประสงค์โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน “บ่อจั่ว” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการบรรเทา สภาพปัญหาภัยแล้ง การขาดแคลนน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ ในพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร ใน พื้นที่นอกเขตชลประทาน ได้มีแหล่งน้ำที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นการสนับสนุนการทำเกษตรแบบผสมผสาน ตาม ทฤษฎีใหม่ตามพระราชดำริ ซึ่งการดำเนินงานโครงการนี้ แผนที่และข้อมูลทางแผนที่ เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการ ตรวจสอบ และคัดเลือกพื้นที่ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ภายใต้เงื่อนไขของโครงการ มีดังนี้ ต้องอยู่ นอกเขตชลประทาน เป็นพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของดิน หลักเลี้ยงพื้นที่ ที่ เป็นดินทรายจัด พื้นที่เกลือขึ้นเป็นดินเค็ม พื้นที่ซึ่งมีก้อนหินขนาดใหญ่ ซึ่งหากก่อสร้างไป ทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ ใช้ได้นาน คุณภาพน้ำไม่ดีและควรพักการปลูกพืช ต้องมีความสะดวกในการเข้าไปดำเนินการก่อสร้าง

แหล่งที่มา

หลักสูตร : ความรู้พื้นฐานด้านแผนที่เพื่อการพัฒนาที่ดิน

บรรยายโดย : จำสับเอกราชวัลย์ กันภัย , นางดวงพร บุญยะพรรค , นางสาวปวีณา เปรมเจริญ

หน่วยงาน : สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่

ช่วงเวลาอบรม : สิงหาคม ๒๕๖๖